

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια στροφή στα φυσικά προϊόντα για την αντιμετώπιση ασθενειών αλλά και για την αναζήτηση νέων φαρμακευτικών ουσιών από τις φαρμακοβιομηχανίες. Τα αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά αποτελούν μια ανεξάντλητη πηγή βιοδραστικών ενώσεων. Η Κύπρος λόγω της ιδιαίτερης γεωγραφικής της θέσης, σταυροδρόμι τριών ηπείρων, εμφανίζει μια σημαντική ποικιλία στη χλωρίδα με πάνω από 2000 ενδημικά φυτά. Σκοπός της παρούσας διατριβής ήταν να καταγραφούν αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά, που χρησιμοποιούνται για την ίαση ασθενειών στην Κύπρο. Η αναζήτηση πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων όπου καταγράφηκαν εκτός από την χρήση των φυτών πληροφορίες για την παρασκευή και χρήση των φυτικών σκευασμάτων. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα περισσότερα φυτά, που χρησιμοποιούνται για θεραπευτικούς σκοπούς ανήκουν στις οικογένειες *Lamiaceae* (52%) και *Asteraceae* (20%). Τα φυτά, που κυρίως περιγράφονται για τη θεραπευτική τους δράση είναι ο δυόσμος, ο ζαμπούκος, το χαμομήλι και ο γλυκάνισος. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου, τα αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση διαφόρων ασθενειών/παθήσεων αλλά ξεχωρίζουν οι λοιμώξεις του αναπνευστικού συστήματος, τα γαστρεντερικά προβλήματα, οι δερματικές παθήσεις, η χρήση ως τονωτικό ή χαλαρωτικό, οι ασθένειες που σχετίζονται με την καρδιά αλλά και η εντομοκτόνος/εντομοαπωθητική χρήση. Όπως αναμενόταν χρησιμοποιούνται κυρίως τα φύλλα (38,7%) και τα άνθη (32,8%) των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών. Τέλος, όσον αφορά την προετοιμασία τους η παραγωγή αφεψήματος, αλοιφής και εγχύματος είναι οι πιο κοινοί τρόποι λήψης τους. Η παρούσα διατριβή φιλοδοξεί να αποτελέσει την απαρχή για την ανάπτυξη μιας βάσης δεδομένων με αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά της Κύπρου και τις θεραπευτικές τους ιδιότητες.

Λέξεις-κλειδιά: Asteraceae, Lamiaceae, Αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά, Εθνοφαρμακολογία, Κύπρος, Παραδοσιακή ιατρική

ABSTRACT

Nowadays, natural products have attracted increasing attention for the discovery of new bioactive compounds for pharmaceutical purposes. The aromatic and pharmaceutical plants are an excellent reservoir of bioactive compounds. Cyprus has great diversity of flora consisting of approximately 2000 native plants as it is found in the crossroad of three continents: Africa, Asia and Europe. In addition, several ethnic groups left their cultural traces on the island. Thus, the aim of the present study was to document the traditional uses, preparations and applications of medicinal and pharmaceutical plants by the local community. The search was conducted through questionnaires where information on the preparation and use of herbal preparations was recorded. Results showed that most of the plants used for therapeutic purposes belong to the families Lamiaceae (52%) and Asteraceae (20%). Mint, elderflower, chamomile and anise were mainly exploited for their therapeutical uses. They mainly act as agents against respiratory tract infections, gastrointestinal problems, skin disorders, cardiovascular diseases and are also used as a tonic or relaxing agents. Furthermore, the insecticidal/ insect repellent uses of aromatic and pharmaceutical plants are widespread. As expected, their aerial parts of plants, namely leaves (38.7%) and flowers (32.8%) are used to prepare traditional medicine recipes. Regarding to their preparation, they are consumed as decoctions and infusions or they are used as ointments. Overall, the present dissertation aims to be the beginning of the development of a database of aromatic and medicinal plants of Cyprus and their therapeutic properties.

Keywords: Asteraceae, Lamiaceae, Aromatic and medicinal plants, Ethnopharmacology, Cyprus, Traditional medicine